

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА
29 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

29 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Психологія особистості»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність – 053 Психологія

спеціалізація – Психологія

освітньо-професійна програма – Психологія

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції, год.	Практ. зан. год.	ІРС, год.	Тренінг, год.	СРС, год.	Разом, год.	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	30	30	4	8	78	150	3
Заочна	2	1	8	4	-	-	138	150	2

Чортків – ЗУНУ
2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.).

Робочу програму склала доцент, доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін Валентина ГАЛУЩАК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПІ Тетяна ГРИЦІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ»

1. Опис дисципліни «Психологія особистості»

Дисципліна «Психологія особистості»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни нормативна дисципліна, циклу професійної та практичної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 053 «Психологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 2 Заочна - 2</i> Семестр: <i>Денна – 3 Заочна – 1,2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма - Психологія	Лекції: <i>Денна - 30 год. Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна - 30 год. Заочна - 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150 год.	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна - 78 год. Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота: 4 год. Тренінг – 8 год.
Тижневих годин: 10 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Психологія особистості»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета курсу – полягає у висвітленні основних психологічних підходів до розуміння особистості, що є актуальними на сучасному етапі.

Відтак навчальна дисципліна «Психологія особистості» забезпечує реалізацію освітнього процесу за двома векторами: перший – спрямований на конструювання системи зовнішніх механізмів взаємодії студента з соціальним оточенням (психолог – клієнт, управлінець – виконавець та ін.); другий – на активізацію внутрішніх психічних процесів (самопізнання, самоаналізу), що обґрунтовує передумови до самоосвіти, самоактуалізації та повноцінної самореалізації всіх наявних потенцій у конструктивному напрямку.

Теоретико-методологічні засади дисципліни «Психологія особистості» забезпечать вивчення основ формування особистісних якостей, соціального змісту та функцій особистості як джерела суспільного життя та його реального носія дає, що передбачає вирішення багатьох завдань у сферах освіти, управління та організації діяльності людини.

Предмет навчальної дисципліни – процес становлення індивіда як особистості, який відбувається у соціумі, так як людина впродовж своєї життєдіяльності набуває складної системи взаємозв'язків із оточенням (через процес соціалізації). Їх кількість, якість та значимість забезпечують гармонію індивідуально-психічної сфери особи, водночас спричиняючи позитивно-налаштовану стратегію адаптації та перетворення дійсності до власних потреб.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями дисципліни є:

- ✓ аналіз змісту основних підходів, теоретичних концепцій щодо сутності і структури особистості;
- ✓ виявлення умов становлення, функціонування і розвитку особистості;
- ✓ висвітлення можливостей застосування теоретичних ідей у психологічній практиці;
- ✓ ознайомлення студентів з психолого-педагогічними умовами, чинниками і засобами формування особистості на різних вікових етапах;
- ✓ забезпечення опанування студентами особливостями психологічних механізмів організації та управління навчально-виховним процесом;
- ✓ научіння студентів досліджувати рівень розвитку психічних процесів, станів, властивостей і тенденцій осіб різного вікового діапазону, а також надавати професійну психолого-педагогічну характеристику особистості чи колективу;
- ✓ формування умінь у студентів застосовувати методи самопізнання, розробляти напрямки особистісного і професійного саморозвитку та самореалізування;
- ✓ забезпечити оволодіння студентами психологічними особливостями їхньої професійної діяльності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Психологія особистості» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів («Загальна психологія», «Теорія та історія психології», «Соціальна психологія», «Педагогічна психологія»; передусє вивченню дисциплін «Психологія професійної креативності», «Гендерна психологія») та цілеспрямованого опрацювання спеціальної літератури, активної роботи на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань.

2.5. Програмні результати навчання.

ПРН1. Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

3. Програма навчальної дисципліни «Психологія особистості»

Змістовий модуль 1. Предмет психології особистості

Тема 1. Предмет психології особистості. Сутність поняття «особистість» у психології. Психологія особистості як галузь науки, що вивчає закономірності становлення і розвитку особистості як суб'єкта життєтворчості. Стисла характеристика різноманітних теоретичних підходів до розуміння особистості як системи взаємопов'язаних ідей і принципів, що мають на меті пояснення її природи. Основні положення, спрямовані на висвітлення природи особистості і рушійних сил її розвитку: структура, мотивація, розвиток особистості тощо.

Критерії оцінки теоретичних підходів до розуміння особистості: верифікованість, внутрішня узгодженість, евристична цінність, економічність, широта, функціональна значущість (Л. Х'єлл, Д. Зіглер). Проблема емпіричної валідазації теорій особистості. Сутність

особистості з позиції різних теоретичних уявлень. Особистість як суб'єкт соціальних стосунків і свідомої діяльності, системна якість індивіда, що формується у спільній діяльності і спілкуванні (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, А. В. Петровський та ін.). Особистість як ансамбль ірраціональних несвідомих потягів (З. Фрейд). Особистість як функція результату психосоціальних криз (Е. Еріксон). Особистість як певний набір поведінкових реакцій (Б. Скіннер), складний паттерн неперервної взаємодії індивіда, поведінки і ситуації (А. Бандура). Особистість як організована, довготривала сутність, яка суб'єктивно сприймається (К. Роджерс). Література [2; 5; 12; 15; 21]

Тема 2. Структура особистості

Структурні концепції особистості. Концепція рис особистості (Г. Олпорт, Р. Кеттел, Г. Айзенк), концепція типу особистості (К. Юнг, А. Адлер та ін.), концепція особистісних конструктів (Дж. Келлі). Структурна модель психічного життя особистості (З. Фрейд). Я-концепція (К. Роджерс). Структура особистості у вітчизняній психології (Л. С. Виготський, Г. С. Костюк, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, К. К. Платонов та ін.). Інтраіндивідна, інтеріндивідна і метаіндивідна підсистеми структури особистості (А. В. Петровський). Центральний системоутворюючий компонент структури особистості: спрямованість (Л. І. Божович), динамічні смислові системи (Л. С. Виготський), ставлення (В. М. Мясіщев), установки (Д. І. Узнадзе), диспозиції (В. А. Ядов) тощо. Література [2; 5; 12; 16; 19; 21]

Тема 3. Самосвідомість особистості

Психологічна сутність самосвідомості. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості. Генезис самосвідомості. Структура самосвідомості: когнітивний, емоційно-оцінний і вольовий компоненти. Модель структури самосвідомості: самість і Я (К. Юнг). Механізми самосвідомості. Ідентифікація, рефлексія, емпатія, децентрація. Поняття про психологічний захист. Види психологічного захисту: витіснення, раціоналізація, проєкція, регресія, сублімація та ін. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості. Види самооцінки і рівня домагань. Умови розвитку самосвідомості. Самопізнання. Саморегуляція і самоконтроль. Самовдосконалення у процесі самовиховання. Література [3; 7–9; 14; 19]

Тема 4. Індивідуальність особистості

Індивідуально-типологічні властивості особистості та їх роль у становленні індивідуальності людини. Темперамент і його властивості. Психодинамічні особливості темпераменту: темп, загальна активність, емоційність. Типи темпераменту. Адаптивні можливості темпераменту. Проблема формування індивідуального стилю діяльності особистості. Особистість і характер. Структура характеру. Акцентуації характеру. Вчинок як одиниця аналізу характеру особистості. Умови формування характеру. Здібності особистості. Задатки і здібності. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість. Талант. Геніальність. Творчі здібності особистості та їх розвиток. Література [1; 7; 8; 13–15]

Змістовий модуль 2. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості. Становлення і розвиток особистості

Тема 5. Потреби і мотиви як джерело активності особистості

Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях. Інстинкти як рушійна сила поведінки (З. Фрейд). Потреби як джерело активності людини: потреби в досягненні досконалості (А. Адлер), цілісності і єдності (К. Юнг), уникнення ізоляції від оточуючих, встановлення зв'язків (Е. Фромм), потреби в самоактуалізації (А. Маслоу) тощо. Класифікація потреб. Мотив як опредмечена потреба, як спонування до активності. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви (О. М. Леонтьєв). Мотив і мотивація. Мотив і мотивування. Література [5; 7; 11; 14; 20]

Тема 6. Спрямованість особистості

Спрямованість особистості як система стійких мотивів, що спонукають людину до діяльності (Л. І. Божович). Форми прояву спрямованості. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання. Види спрямованості: спрямованість на взаємодію, ділова спрямованість, спрямованість на себе. Ціннісні орієнтації як змістова характеристика спрямованості (М. Рокич). Термінальні та інструментальні цінності. Література [2; 5; 12; 15; 20; 21]

Тема 7. Емоційний світ особистості

Базові емоції та особистісний афективним симптомокомплекс. Види емоцій. Емоційний інтелект та його структура. Індивідуальна своєрідність емоційних станів особистості Емоційні особистісні типи та спрямованість особистості Емоційні аспекти кохання. Характеристики емпатичної особистості Література [2; 5; 12; 15; 20; 21]

Тема 8. Умови становлення і розвитку особистості

Взаємозв'язок психічного розвитку і розвитку особистості. Психодинамічний напрямок щодо становлення і розвитку особистості (З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, Е. Еріксон та ін.). Конституціональна психологія (Е. Кречмер, К. Шелдон). Соціогенетичний підхід до становлення і розвитку особистості. Теорія научіння (Е. Торндайк, Б. Скіннер, А. Бандура). Теорія поля (К. Левін). Когнітивний підхід до становлення і розвитку особистості (Ж. Піаже, Дж. Келлі). Гуманістичний напрямок щодо становлення і розвитку особистості (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл). Діяльнісний підхід до становлення і розвитку особистості (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв та ін.). Роль провідної діяльності в розвитку особистості. Концепція персоналізації (А. В. Петровський). Становлення особистості у працях Г. С. Костюка. Вчинкова психологія стосовно умов становлення та розвитку особистості. Література [1; 2; 4; 8–12; 15–17; 21]

Тема 9. Етапи розвитку особистості

Процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі. Періодизація психічного розвитку особистості. Концепція стадіального розвитку психіки (Ж. Піаже). Концепція періодизації психічного розвитку особистості (Д. Ельконін). Стадії психосоціального розвитку особистості (З. Фрейд, Е. Еріксон). Рівні розвитку особистості: доособистісний, егоїстичний, групоцентричний, гуманістичний, духовний (Б. Братусь). Критерії психічно зрілої особистості: зріла і відповідальна людина в соціально-сексуальних стосунках (З. Фрейд); соціально-корисний тип (А. Адлер); інтегрована, гармонійна і цілісна особистість (К. Юнг); его-ідентична особистість (Е. Еріксон); самоактуалізована особистість (А. Маслоу); особистість, що повноцінно функціонує (К. Роджерс); самореалізація особистості. Проблема особистісного вибору (Е. Фромм). Особистісний смисл (О. М. Леонтьєв, В. Франкл та ін.). Література [1; 2; 5; 7; 14–17; 19; 20]

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Психологія особистості» (денна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин					
		Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Предмет психології особистості							
1	Предмет психології особистості. Сутність поняття «особистість» у психології	4	4	8	2	2	поточне тестування та опитування
2	Структура особистості	2	2	9		2	тестування та опитування
3	Самосвідомість особистості	2	2	9			2
4	Індивідуальність особистості	4	4	8		модульний контроль по темах 1-4	
Змістовий модуль 2. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості. Становлення і розвиток особистості							
5	Потреби і мотиви як джерело активності особистості	4	4	9	2	2	поточне тестування та опитування
6	Спрямованість особистості	2	2	9		2	тестування та опитування
7	Емоційний світ особистості	4	4	9			опитування та тестування
8	Умови становлення і розвитку особистості	4	4	9	2	2	поточне тестування та опитування

9	Етапи розвитку особистості	4	4	8			модульний контроль по темах 5-9
Разом		30	30	78	4	8	Екзамен

Заочна форма навчання

№ п/п	Тема				
		Лекції	Практичні заняття	СРС	Контрольні заходи
1	Предмет психології особистості. Сутність поняття «особистість» у психології	4	4	16	поточне тестування та опитування
2	Структура особистості	2	2	15	тестування та опитування
3	Самосвідомість особистості	2	2	15	поточне тестування та опитування
4	Індивідуальність особистості	4	4	16	опитування по темах
5	Потреби і мотиви як джерело активності особистості	4	4	15	поточне тестування та опитування
6	Спрямованість особистості	2	2	15	тестування та опитування
7	Емоційний світ особистості	4	4	15	опитування та тестування
8	Умови становлення і розвитку особистості	4	4	16	поточне тестування та опитування
9	Етапи розвитку особистості	4	4	15	опитування по темах
Разом		8	4	138	Екзамен

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Психологія особистості»

Денна форма навчання (30 годин)

Практичне заняття № 1-2

Тема. Предмет психології особистості. Сутність поняття «особистість» у психології

Мета. Сформувати у студентів систему теоретичних знань із предмету «Психологія особистості»

Питання для обговорення:

1. Предмет психології особистості.
2. Індивід. Особистість. Індивідуальність.
3. Множина різноманітних понять особистості: причини і наслідки.
4. Загальне поняття про психіку, основні форми її прояву.

Дискусійне обговорення розуміння сутності понять: «індивід», «особистість», «індивідуальність». Література [2; 5; 12; 15; 16; 19; 21]

Практичне заняття № 3

Тема. Структура особистості.

Мета. Систематизувати знання студентів щодо способів теоретичного дослідження структури особистості.

Питання для обговорення:

1. Психоаналітична концепція особистості (З. Фрейд). Достоїнства і недоліки.
2. Розвиток психоаналізу: що відкинули і внесли нового в аналітичний напрямку у психології К. Юнг, А. Адлер, К. Хорні, А. Александер, Е. Фромм.
3. Нейролінгвістичне програмування: «за» і «проти».
4. Розбіжності в підходах до вивчення особистості в біхевіоризмі і когнітивних теоріях особистості.
5. Причини виникнення гуманістичного напрямку в психології.
6. Трансперсональна і глибинна психологія про особистість.

Моделювання практичних ситуацій з питань: Навіщо людині потрібен психологічний захист? Що він захищає? Негативні наслідки актуалізації механізмів психологічного захисту.

Література [2; 5; 12; 16; 19; 21]

Практичне заняття № 4

Тема. Самосвідомість особистості

Мета. Формувати у студентів розуміння психологічної сутності самосвідомості

Питання для обговорення:

1. Психологічна сутність самосвідомості.
2. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості. Генезис самосвідомості.
3. Механізми самосвідомості. Ідентифікація, рефлексія, емпатія, децентрація.
4. Поняття про психологічний захист. Види психологічного захисту: витіснення, раціоналізація, проекція, регресія, сублімація та ін.
5. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості. Види самооцінки і рівня домагань. Умови розвитку самосвідомості. Самопізнання. Саморегуляція і самоконтроль.
6. Самовдосконалення у процесі самовиховання.

Практичні завдання щодо визначення самооцінки та рівня домагань, видів самооцінки і рівня домагань; окреслення умов розвитку самосвідомості та самопізнання.

Література [3; 7–9; 14; 19]

Практичне заняття № 5-6

Тема. Індивідуальність особистості

Мета. Розширити розуміння студентами структури індивідуальності особистості

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення різноманітних типологій людини в психології.
2. Психологічна характеристика темпераменту, прояв його основних властивостей: активності, темпу, продуктивності, збуджуваності і т. д.
3. Види темпераментів: достоїнства і недоліки.

Практичні завдання щодо визначення темпераменту, характеристика основних його властивостей. Література [1; 7; 8; 13–15]

Практичне заняття № 7-8

Тема. Потреби і мотиви як джерело активності особистості

Мета. Сформувати у студентів систему поглядів на сприймання та розуміння сутності свого буття та буття соціуму

Питання для обговорення:

1. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях.
2. Інстинкти як рушійна сила поведінки
3. Класифікація потреб.
4. Мотив як опредмечена потреба, як спонукання до активності.
5. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви.

Дискусійне обговорення питання про потреби, мотиви особистості, а також інстинкти як рушійну силу поведінки. Література [5; 7; 11; 14; 20]

Практичне заняття № 9

Тема. Спрямованість особистості.

Мета. Розширити у студентів розуміння спрямованості особистості.

Питання для обговорення:

1. Спрямованість особистості як система стійких мотивів.
2. Форми прояву спрямованості.
3. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання.
4. Види спрямованості.
5. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості.

Моделювання практичних ситуацій з питань: Формування установки на самопізнання та самотворення, розвиток адекватного уявлення про себе. Література [2; 5; 12; 15; 20; 21]

Практичне заняття № 10-11

Тема. Емоційний світ особистості

Мета. Розширити у студентів знання про емоції, емоційний інтелект та його структуру.

Питання для обговорення:

1. Базові емоції та особистісний афективний симптомокомплекс.
2. Види емоцій.
3. Емоційний інтелект та його структура.
4. Індивідуальна своєрідність емоційних станів особистості
5. Емоційні особистісні типи та спрямованість особистості. Емоційні аспекти кохання.
6. Характеристики емпатичної особистості

Практичне завдання щодо визначення базових емоцій особистості; визначення емоційного інтелекту особистості та характеристика емоційних станів особистості.

Література [2; 5; 12; 15; 20; 21]

Практичне заняття № 12-13

Тема. Умови становлення і розвитку особистості

Мета. Формування у студентів вмінь організації власного розвитку.

Питання для обговорення:

1. Взаємозв'язок психічного розвитку і розвитку особистості.
2. Психодинамічний напрямок щодо становлення і розвитку особистості.
3. Конституціональна психологія.
4. Соціогенетичний підхід до становлення і розвитку особистості. Теорія наuczіння.
5. Гуманістичний напрямок щодо становлення і розвитку особистості.
6. Діяльнісний підхід до становлення і розвитку особистості.

Дискусійне обговорення соціально-психологічних теорій розвитку особистості.

Література [1; 2; 4; 8–12; 15–17; 21]

Практичне заняття № 14-15

Тема. Етапи розвитку особистості

Мета. Формування у студентів вмінь та навичок раціональної організації власних життєвих програм та проєктів.

Питання для обговорення:

1. Процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі.
2. Періодизація психічного розвитку особистості.
3. Концепція стадіального розвитку психіки (Ж. Піаже).
4. Концепція періодизації психічного розвитку особистості (Д. Ельконін).
5. Стадії психосоціального розвитку особистості.
6. Рівні розвитку особистості.
7. Критерії психічно зрілої особистості.
8. Проблема особистісного вибору.

Практичне завдання: визначити та проаналізувати розуміння історичних закономірностей розвитку особистості, здійснити реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, зробити самостійні висновки.

Література [1; 2; 5; 7; 14–17; 19; 20]

6. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу з дисципліни «Психологія особистості» – сформувати у майбутніх фахівців повне і цілісне уявлення про майбутню професійну діяльність і особистість професіонала; розвивати адекватне розуміння самого себе як майбутнього професіонала і зміцнити професійну самооцінку; сформувати чітке уявлення про професійне майбутнє, оптимізувати життєві плани студентів; сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних особливостей і творчих можливостей, унікальності власної Я-концепції.

Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволяє: забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Психологія особистості»; розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу

Загальний час підготовки до тренінгу – один місяць. Упродовж нього студенти розробляють сценарій, вивчають основні проблеми, стратегії й тактику поведінки кожного з учасників групи, готують доповіді. Кожній групі для презентування надають до 15 хвилин. У тренінгу виділяють чотири стадії: підготовку, моделювання ситуації, аналіз та оцінювання (підбиття підсумків).

Підготовка. На цій стадії студенти самостійно об'єднуються в малі групи (від 2 до 4 осіб). У період підготовки кожна група розподіляє між собою завдання по виконанню дослідження на обрану тематику.

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів (по 2-4 студента в групі), визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами: таблицями, бланками документів, алгоритмами проведення, інструкціями.

Під час проведення практичного заняття команда презентує свою роботу з дослідження обраної проблеми. Інші студенти можуть брати участь в обговоренні, ставити запитання, вести дискусію.

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах (2-4 студента) із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

Аналіз тренінгового заняття. Після проведення презентації всіма групами викладач разом із студентами аналізує усю діяльність, водночас розглядаючи найбільш вдалі сценарії, найцікавіші моменти процесу презентування, а також спірні питання (якщо такі були), й аналізує недоліки.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Оцінювання. Викладач до початку проведення заняття ознайомлює студентів із критеріями оцінювання кожної групи учасників, готує дані відомості за такими параметрами: повнота оригінальність викладення матеріалу, здатність обробляти, оцінювати та пояснювати інформацію (оцінювання доповіді), вичерпні відповіді на запитання, рівень розкриття всіх аспектів теми, відповідність роботи за змістом та оформленням методичним вказівкам.

Тренінг оцінюється за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги обраної тематики заняття: -80% - підготовка тренінгового заняття; -20% - проведення тренінгу.

Тематика тренінгу

1. Спілкування як чинник становлення особистості.
2. Емоційне життя особистості.
3. Проблеми психічного розвитку особистості у сучасних умовах.
4. Основні підходи до розуміння психічного розвитку людини впродовж життя.
5. Психологічна корекція конфліктів.

6. Темперамент і вразливість, емоційність, товариськість, імпульсивність, тривожність людини.
7. Актualізація особистісного потенціалу
8. Формування установки на самопізнання та самотворення, розвиток адекватного уявлення про себе.

7. Самостійна робота

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Психологія особистості» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи.

Самостійна робота полягає в опрацюванні навчальної і наукової фахової літератури та підготовки презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - опрацювання та підготовка обраної теми; - 20% - захист виконаного завдання.

Обговорюються результати виконання завдань. Обмін думками з питань, які виносились на самостійну роботу.

Тематика самостійної роботи

1. Поняття особистості в психології.
2. Повсякденне розуміння феномена особистості.
3. «Людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність»: взаємозв'язок та характеристика.
4. Індивідуальність, її характерні особливості.
5. Основні історичні періоди у вивченні особистості: філософсько-літературний, клінічний, експериментальний, їхні особливості та вплив на сучасний стан психології.
6. Психоданаліз З. Фрейда та його вплив на розвиток психології.
7. Аналітична психологія: розвиток психоданалізу або подолання помилок З.Фрейда.
8. Сучасні теорії особистості, що увібрали в себе положення психоданалізу.
9. Вклад Г. Айзенка, Г. Оллпорта і Р. Кеттела в розробку проблем особистості.
10. Необхідність і сутність експериментального підходу у вивченні психології особистості.
11. Залежність проблеми розвитку особистості від концепції особистості в рамках певної теорії особистості.
12. Засади і принципи побудови концепції розвитку особистості Е. Еріксона.
13. Стадії розвитку особистості, вікові кризи та їхній зміст.
14. Темперамент і основні властивості нервової системи людини.
15. Зв'язок темпераменту й індивідуального стилю діяльності.
16. Зв'язок темпераменту з основними властивостями особистості.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психологія особистості» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання тренінгу;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психологія особистості» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 4 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-4 темах Теоретичні питання (2 питання по макс. 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 5 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 5-9 темах Теоретичні питання (2 питання по макс. 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як сукупність питомої ваги обраної тематики заняття: -80% - підготовка тренінгового заняття; -20% - проведення тренінгу	Сукупність питомої ваги складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації	Теоретичне питання – макс. 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів Практичне завдання 2 – макс. 25 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Модульна робота – вид контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичного завдання: 1 завдання, за розв'язання якого студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає

несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичних питань: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 завдання, за розв’язання яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

34–50 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує задачі та інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

17–33 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує задачі, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–16 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує задачі, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1-9
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, GoogleChrome, Viber тощо).	1-9
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації	1-9

	дистанційного навчання (за необхідності).	
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бугерко Я. Психотехнологія духовно-морального розвитку особистості. *Габітус*. 2020. № 14. С. 164- 169.
2. Бугерко Я., Гірняк Г. Майбутнє психології: від природничої науки до сфери мислєдїяльностї. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 192-203.
3. Варій М. Й. Психологія особистості. Київ: ЦУЛ, 2020. 592 с.
4. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Загальна психологія: Практикум : навч. посібник. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk685984.pdf>.
5. Halushchak V.V. On the development of productive interaction of participants in the educational process of higher educational institutions. *Міжнародна наукова конференція «Роль психології та педагогіки в духовному розвитку сучасного суспільства»*. м. Рига (Латвійська Республіка 30-31 липня 2022 року). С. 216-220.
6. Halushchak V.V. Psychological basis of personality formation in the conditions of a developmental educational environment. *I Міжнародна науково-практична конференція «Національне відродження та розвиток освітнього простору на основі народознавчого потенціалу України»*. м. Чортків (ЧННІПБ ЗУНУ, 9-10 червня 2023 року). С.127-131.
7. Галушак В. В. Психологія поведінки людей у надзвичайних ситуаціях. *Суспільство в умовах емерджентного розвитку: колективна монографія / за ред. канд. екон. наук, доц. Н.Є.Кульчицької*. Чортків: ЗУНУ, 2023. С. 56-68.
8. Галушак В. В. Особистісна готовність майбутніх психологів як органічна умова успішного навчального процесу. *Науковий журнал «Перспективи та інновації науки». Серія «Психологія»*. № 11(29). 2023. С.451-463.
9. Halushchak V.V. Communicative culture as a professional value of young specialist. *Науковий журнал «PNAP»*. Том 58. № 3. 2023. С.148-159.
10. Галушак В.В. Причини виникнення синдрому емоційного вигорання педагогів та його профілактика. *Трансформація суспільних відносин: глобальні виклики, економічні проблеми та стратегії адаптації: колективна монографія / за ред. канд. екон. наук, доц. Н.Є.Кульчицької*. Чортків: ЗУНУ, 2024. С.364-373.
11. Halushchak V.V. To the question of the features of psychological counseling. XXVIII *Міжнародна науково-практична конференція «Trends and perspectives of the development of science and education in globalization»*, 16-19 липня 2024 р., Валенсія, Іспанія International Science Group. 2024. С.209-216. URL: https://isg-konf.com/uk/trends-and-perspectives-of-the-development-of-science-and-education-in-globalization/?utm_source=eSputnik-romo&utm_medium=email&utm_campaign=UA
12. Halushchak V.V. Psychological features of professional development of students in distance education. *XLVIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку»* 07 вересня 2024 року, у м. Констанца, Румунія. 2024. С.135-138.
13. Галушак В.В. Креативність як ключовий момент психології творчості. *Науковий журнал «Перспективи та інновації науки». Серія «Психологія»*, № 8(42). 2024. С.705-717.
14. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ:Алерта. 2021.134с
15. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навч. посіб. Київ: Либідь, 2020. 256 с.

16. Котлова Л. О. Психологія конфлікту: курс лекцій. Житомир. Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 112 с.
Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. Ліра-К, 2020. 364 с.
17. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Київ: ЦУЛ, 2021. 280 с.
18. Фурман А. В. Категорійна матриця теоретичної психології. *Психологія і суспільство*. 2020. № 2. С. 13-51.
19. Словник психолога-практика / Укл. С.Ю.Головин. 2-е вид., перероб. і доп. Харвест, 2021. 376 с.
20. Фурман О. Я-концепція у контексті рефлексивного теоретизування. Система сучасних методологій: хрестоматія у 4-х томах / упоряд., відп. ред. перекл. А.В. Фурман. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. Т. 4. С. 349-373.
21. Spencer Herbert. *The principles of psychology*. Princeton University Press, 2021. 34p.
22. Hollingworth, Harry Levi, and Albert Theodore Poffenberger. *Applied psychology*. D. Appleton, 2020. 45p.